

Log-skeppet lyfter

Av Jean Andréasson

jean@tripnet.se

Gunnar Nilsson i Vannahålet, 82, höll på att ta upp potatisen. Gunnar var en hängiven potatisodlare alltsedan han pensionerats från textilfabriken, där han plikttroget arbetat vid kardmaskinen i hela sitt yrkesverksamma liv. Nu var fabriken nedlagd sedan länge och tillverkningen hade flyttats till Lettland. Under den segdragna tiden vid kardmaskinen hade han haft tillfälle att grunna på mycket alltifrån enkla vardagsbestyr till de mest besynnerliga förhållanden. Han hade egentligen aldrig trivts på den avlägsna landsbygd där han framlevt sitt liv utan alltid längtat bort. Det skulle visa sig att tillfället nu äntligen, äntligen kom.

Han brukade alltid sätta tre sorters potatis, Rosenpotatis, Bintje och Mandelpotatis. Han var noga med att alltid sätta en tidig sort som var klar till Midsommar. Det var då han unnade sig årets enda sup till middagen och då ville han allt ha egen, nyupptagen färskpotatis som tilltugg till supen, sillen och den egna gräslöken som växte bakom husknuten. Han var noga med potatisen och han köpte alltid sättpotatisen på Lantmännens, som låg alldeles intill fabriken där han arbetat. När han i våras begärde sina tre sorter sättpotatis hade han av någon anledning kommit i samspråk med expediten fastän Gunnar inte är särskilt talför. Handlarn hade berättat att de fått in en ny sort som hette Astro. Den skulle vara framtagna på något ställe som hette Ulltyg eller något liknande inte långt från Uppsala och dom hade haft något konstigt för sig som han kallade genmanipulation, Gunnar tyckte att det lät exotiskt och skrev upp det på en lapp som han lade i plånboken. Den här sorten var väldigt tidig och skulle ge enorm avkastning, både många och stora potatisar, men sättpotatisen var fruktansvärt dyr, en påse med två kilo kostade 60 kronor. Som tur var kom Gunnars granne Sixten Algotsson i Unnataket, 79, just in och efter en del övertalning gick Sixten med på att dela en påse med Gunnar. Handlarn försäkrade att potatisen var helt ofarlig, Gunnar hade frågat om det, eftersom han läst en del och inte var alldeles bortkommen, något som handlarn stundtals tycktes tro.

Det var inget konstigt med potatisen. Gunnar lukade och kupade som han brukade, hösten kom och Gunnar satte igång med potatisupptagningen. Han var klar med Rosenpotatisen, Bintjen och Mandelpotatisen och hade just börjat ta upp Astron. Han hade en gammal tom tioliters färgburk med sig där han lade potatisen allteftersom han tog upp den. Det var en fantastiskt fin septemberdag med klarblå himmel, kristallklar luft och lagom varmt för att ta upp potatis. Vid den årstiden fanns det inte heller några mygg eller knott. Gunnar var en van potatisupptagare och behövde inte anstränga sig särskilt mycket med potatishackan, som han enligt bygdens sed använde. När han just skulle lägga en upptagen Astro-potatis, ganska mycket större än alla andra, i burken stelnade han till i rörelsen och blev stående som fastnaglad vid marken.

Tankarna virvlade runt i hans huvud. Han kom att tänka på att hans brorson Jöns, 68, en gång tagit med honom på någon sorts föredrag vid en högre skola i en större stad långt bort. En kvinnlig föreläsare hade pratat om de märkvärdigaste ting, bland annat om något som hon kallade graviditet eller något sådant. Det hade i alla fall att göra med att allt faller mot marken. Han kom att tänka på det nu, för potatisen i hans hand vägde absolut ingenting, den var alldeles viktlös. Vilken tur att han inte kastade iväg den hann han tänka, innan han kvicktänkt som han var stoppade den i byxfickan. Gunnar rätade på ryggen och lade handen i vecka livet över ryggraden, lite ont har man nog, tänkte han. Gunnar blev inte klok på potatisen, ju mer han tänkte desto märkvärdigare blev det. Han kom att tänka på en exerciskamrat från Vara-slätten, som ofta sade att tanken svindlar – de säger visst så i Skaraborgs län. Gunnar slog i hackan med en kraftig sving och gick in i köket. Nu kunde han faktiskt unna sig ett undantag medan han tänkte vidare – det fick allt bli en liten akvavit på en sockerbit.

Det tog inte lång stund för Gunnar att bestämma sig, den här stora märkvärdiga potatisen fick bli sättpotatis nästa år, kanske var den - Gunnar läste på lappen i plånboken - genmanipulerad. Han tog upp potatisen ur fickan och släppte den försiktigt med handen strax ovanför bordskivan. Den hängde orörlig krav i luften. Han rörde försiktigt vid den med pekfingeret och den brakade genast med en duns in i väggen som vette mot jordkällaren, men den höll. Stärkt till kropp och själ av beslutet och den lilla supen gick Gunnar ut och tog upp resten av potatisen sedan han lagt den märkvärdiga knölen i en gammal plåtburk med lock i skafferiet.

Hur han än letade kunde han inte hitta någon annan Astro som var som den märkvärdiga knölen i skafferiet, de var som andra potatisar.

Gunnar hade under den kommande vintern två huvudsakliga göromål, att titta till potatisen i burken och att fundera på vad han skulle göra. Han förstod fuller väl att detta var något alldeles epokgörande men hur skulle det användas. Ett annat problem Gunnar hade var vad som skulle hända om han till våren satte burkpotatisen. Skulle den gro, skulle den utvecklas, skulle den ge nya potatisar och skulle dessa i så fall ha samma märkvärdiga egenskaper som burkpotatisen. Han hade gott om tid att tänka, han hade ingen TV och besöken hos honom var mycket, mycket sällsynta. Han hade aldrig varit gift och hans avlägsna släktingar bodde i olika städer långt bort och hyste ett minimalt intresse av honom och av vad han sysslade med.

Nästa gång Gunnar tittade till burkpotatisen blev han lite förvånade, hade den inte blivit större? Jo, varje gång han tittade i burken visade det sig att potatisen hade växt och det var ju inte riktigt klokt. Fram i början av januari blev Gunnar tvungen att flytta över potatisen till en gammal spann med lock och när det blev tid att sätta potatis hade han bestämt sig: den skulle i jorden. Burkpotatisen hade sju ögon och Gunnar skar den i lika många bitar med ett öga på varje. Med den växtkraften skulle det nog gå bra. Han gjorde i ordning ett riktigt luckert potatisland i en söderslutning och satte försiktigt potatisbitarna på gott avstånd från varandra. Han var mycket försiktig, när han satte dem, så att de inte skulle fara iväg, det räckte ju med den allra minsta lilla puff. Han hade till och med köpt konstgjord potatisgödsel på Lantmännens, men han skämdes nog lite över att använda sådan smörja när naturen själv tillhandahöll tillräckligt.

Det var med oerhörd förväntan som Gunnar i september tog upp det första ståndet. Vad hade hänt? Visserligen hade han kunnat konstatera att potatisblasten sett normal ut med sina blå blommor men vad fanns därunder. Var det vanligt potatis, viktlös burkpotatis eller kanske ingenting alls? Försiktigt, försiktigt satte han potatishackan i jorden. Han tog bara bort det yttersta jordlagret och grävde sedan lite försynt med handen. Där fanns en knöl! Han kupade handen runt potatisen och lyfte upp den. Den var mycket stor och dessutom viktlös. Förutseende som han var hade han tagit med sig en blå tunna med svart lock, som man kan köpa på Lantmännens för en spottstyver. Det visade sig att det fanns 71 nya, jättestora potatisar under det första ståndet. Gunnar tog försiktigt, lugnt och sävligt upp de andra sex stånden och det visade sig att det fanns exakt 71 potatisar under varje stånd. Han lade potatisarna i den blå tunnan med det svarta locket. Gunnar blev fundersam, det var nog tid för elvakaffe. Han kunde inte låta bli att tänka på de 71 potatisarna under varje stånd när han drack sitt kaffe på fat. Det var konstigt, tänkte han, att det är just 71, som man väl inte kan dela med något, eller kan man? Och varenda en potatis har sju ögon och sju kan man absolut inte dela med något. Vad kan det betyda männe?

Gunnar var förtänksam nog att dela upp Astro-skörden i olika tunnor över vintern men han drog sig för att smaka. Man kunde ju aldrig veta trots att handlarn på Lantmännens hade försäkrat att det var ofarligt, det kunde ju vara fråga om en ny sådan där, Gunnar tog upp lappen ur plånboken, genmanipulation.

Vintern gick och potatisen växte i tunnorna precis som burkpotatisen gjort förra året. Gunnar tog fram en gammal papperspåse, blötte annilinpennan med tungan och räknade ut att han hade 497 Astro som sättpotatis. Han funderade ett slag men bestämde sig för att han skulle dela varje sättpotatis i sju delar med ett öga på varje, dom var ju dessutom mycket större än den ursprungliga burkpotatisen. På det sättet skulle han få 3 479 sättpotatisar. Gunnar förstod naturligtvis med sin erfarenhet som potatisodlare att det skulle behövas ett avsevärt stycke mark till detta. Han vandrade en söndagseftermiddag iväg till sin granne Sixten Algotsson i Unnataket, som han delat den första påsen Astro med. Sixten hade en gammal Grälle och en del redskap kvar och han lovade att ställa i ordning ett land till Gunnar. Ingen nämnde något om ändamålet med det hela, vilket berodde på till lika delar bristande talförhet och uråldrigt hänsynstagande. Även detta år kostade Gunnar på sig konstgjord potatisgödsel från Lantmännens, fast det nu gick åt ännu mer än förra året.

Sommaren gick, potatisblasten växte och blommade och det blev september. Gunnar hade inte glömt att odla sina andra potatissorter utan han hade också detta år kunnat njuta av egen färskpotatis och egenhändigt odlad gräslök till midsommarsupen. Han hade kunnat konstatera att varenda en av förra årets Astro både var ovanligt stor och dessutom viktlös. Gunnar gjorde den jordnära reflexionen att han inte skulle ha tjänat så värst mycket på att sälja den potatisen efter vikt.

Det var med mycket stor spänning han började med potatisupptagningen, han hade väntat med Astro till sist. Varje potatis var ännu större än förra året, varenda potatis var viktlös, varje potatis hade sju ögon och under varje stånd fann han 71 nya potatisar. Detta år hade han varit förutseende nog att ge varje potatisstånd mycket stort utrymme, eftersom han förutsåg att årets potatisar skulle bli ännu större än tidigare år. Han blev ändå chockad så gammal han var. Det visade sig att varje potatis motsvarade en potatis som skulle ha vägt nästan exakt ett kilo, men att den fortfarande hade sju ögon. Potatisarna visade sig ha en enorm växtkraft och varje stånds 71 nya potatisar hade måst fördela sig på tre våningar under ståndet. Det blev ett fruktansvärt arbete för Gunnar, han hade 71 potatisar i tre våningar under varje stånd och han hade 3 479 stånd och det blev ju 247 009 stycken Astro av en storlek som motsvarade ett kilo vardera. Och dessutom måste han ju vara försiktig så att potatisen inte for iväg. Gunnar övervägde nu att offra en potatis som smakpotatis men han avstod fortfarande trots handlarns försäkran om ofarlighet. Han tog upp så mycket han orkade och hann, men det blev ändå en hel del kvar i jorden när frosten kom och satte stopp för vidare potatisupptagning.

Gunnar hade varit förutseende nog att i god tid ställa i ordning den gamla jordkällaren utanför köksfönstret som potatislager men nu började han på allvar fundera på vad han i hela fridens namn skulle kunna använda den märkvärdiga Astro-potatisen till. Hans tankar återvände under de mörka höstkvällarna till den kvinnliga föreläsaren som hans brorson Jens, då 68, tagit med honom till i den stora staden långt borta. Hon hade, vill han minnas, talat om något som hon kallade flykthastighet och den enorma energiåtgången om man ämnade förmå fysiska objekt att lämna Jorden eller något annat objekt med icke försumbar gravitet (hette det nog). Nu började hans tankeverksamhet övergå i Skaraborgslänssvindeln så han lutade sig på kökssoffan en stund.

Gunnar Nilsson i Vannahålet satte sig upp med ett ryck när amerikaklockan på köksväggen rasslande slog åtta. Hade han drömt? Gunnar råkade ofta ut för att hjärnan löste problem som han lagt undan och sedan med någon sorts signal gjorde honom uppmärksam på att lösningen fanns. Samma var det när han inte kom på någon beteckning eller någon term vilket blev vanligare med tilltagande ålder. Förresten det där som den kvinnliga föreläsaren sa om gravitet, det var nog gravitation hon sa. Men nu hade hjärnan arbetat med hans potatisar och han försökte tolka meddelandet från hjärnans innersta gömslen. Jo, så var det nog. Potatisarna var ju viktlösa och då kunde de fås att lämna Jorden med hur liten puff som helst, gravidi... gravitationen bet ju inte på dem. Kunde man tänka sig att binda ihop flera potatisar men i så fall med vad eller kunde man tänka sig att tillverka något av viktlösa potatisar, skulle det också bli viktlost. Skulle det som fanns inuti en urholkad potatis bli viktlost eller det som fanns inuti ett objekt tillverkat av viktlösa potatisar? Gunnar tänkte och tänkte men fick ingen ro. Amerikaklockan rasslade fram både nio och tio slag när Gunnar beslutsamt reste sig upp efter att ha suttit nästan orörlig i mer än två timmar. Aj, det var inte bra för ryggen! Han tog ner sin uppladdningsbara ficklampa från hållaren på väggen och kontrollerade att den fungerade, tog på sig trätofflorna och gick de få stegen till den gamla jordkällaren. Det var bekmörkt ute och Nordan slet i allt och alla. Han öppnade försiktigt källardörren för att ingen potatis skulle försvinna. Det var som han väntat. Han hade inte varit där på några dagar men lagret hade växt till ordentligt. Hon tog med ett säkert och kraftigt grepp snabbt till sig två av de jämnstora knölna och stängde dörren till jordkällaren. Nu gällde det att inte tappa dem!

Det gick bra, han kom in i köket och hängde av sig rock och keps.

Gunnar hade i förväg lagt fram lite verktyg på köksbordets vaxduk, en vass slidkniv som han noga brynt på sitt bryne, en sked, en potatisskalare, en osthyvel med plastskaft, en liten hammare och ett par spikar av dyckertmodell, en bågfil och en korkskruv med trähandtag. När han satte sig på pinnstolen vid köksbordet med de stora potatisarna i handen tyckte han allt att det verkade lite

spöklikt. Han brukade inte vara uppe så här sent, klockan var nästan elva, stormen ven och det elektriska ljuset blinkade, tänk om ett träd blåste ner över ledningen så det blev kolsvart! Gunnar tittade mot ficklampan på väggen och tog ut riktningen dit, i fall. Han höll knölarna i handen - de var så pass stora att de skulle ha vägt en hel del mer än ett kilo var, om de hade vägt något alls. Han lade märke till att potatiserna var perfekt ovala i tre dimensioner och att skalet var fullständigt homogent med undantag för de sju ögonen, som växt proportionellt med potatisarna. Han vände och vred på knölarna med största försiktighet, han var medveten om att minsta lilla puff skulle försätta dem i en evig rörelse. Skulle han våga ta sig in i en av knölarna? Efter en god stund tog han kniven och började skära i skalet. Ingenting hände. Han lade mer kraft i handen men med samma klena resultat. Han böjde sig framåt och hjälpte till med överkroppens tyngd men fortfarande utan resultat. Han reste sig mödosamt upp och använde sin kroppstyngd men skalet var fortfarande ogenomträngligt. Han tog en överblick över sina verktyg och grep bågfilen. Ja, skalet gav sakta men säkert med sig och efter en stunds arbete med bågfilen hade han lyckats få en smal skåra genom skalet. Gunnar gjorde en märklig upptäckt. Det snusfina spån han sågade loss från potatisen föll ner på vaxduken där det blev liggande som en smal rand. Spånets tyngd så snart det skildes från potatisen.

Gunnar var en sparsam man som hade varit med om trettioalets lågkonjunktur med svält och umbäranden. Han tänkte på all sin potatis i den gamla jordkällaren och sin ynkliga folkpension. Han hade just lyckats såga ut ett hål med bågfilen i potatisskalet och nu grep han den vassa kniven och karvade med knivens sylvassa spets ut en liten bit av potatisens innanmäte. Den såg fullständigt normal ut så han stoppade utan att tveka den råa potatisbiten i munnen och började tugga. Nu drabbades han av en än större överraskning än tidigare, potatisbiten smakade fantastiskt gott, den var bemängd med välsmakande vätska och han fick undermedvetet den bestämda uppfattningen att det var nyttigt och fullvärdig kost. Både han och hans bekanta hade varit mycket tveksamma när det gällde det där med genmanipulering, nu behövde han inte längre ta upp lappen ur plånboken för att komma ihåg, men denna erfarenhet omvände honom. Så gott det var och troligen också nyttigt!

Nu kom Gunnar att tänka på en av sina tidigare undringar. Han holkade ur hela potatisen med kniven och åt med god aptit. Så småningom återstod bara potatisskalet och ett tunt lager innanför. Gunnar satt en stund och plirade med ena ögat mot den urholkade knölen, nu skulle det visa sig om han hade rätt. Han tog fram ett blyhagel nr 7 från den tiden när han laddade sin mynningsladdare inför harjakten och tog också fram en pincett som han köpt på apoteket nära Lantmännens för att dra ut flisor med som han ofta fick i händerna när han arbetade i snickarboden. Han tog försiktigt haglet med pincetten, förde in det i den urholkade potatisen och släppte taget med pincetten. Haglet svävade fritt därinne i urgröningen!

Ett annat försök förestod, som Gunnar funderat ut tidigare. Den kvinnliga föreläsaren i staden långt borta hade pratat om hastighet och ökning av hastighet, något som hon kallat acceleration. Gunnar blev själv förvånad över att han så lätt kom ihåg uttrycket, men kanske berodde det på att han på sistone tänkt så mycket och övat på så många konstiga ord. Av erfarenhet visst han att hagel som han sköt iväg mot hararna inte ökade i hastighet och försvann någonstans i fjärran utan att de föll till marken något hundratal meter bort, om de inte lyckligtvis hamnade i haren förståss. När han stött till en Astro-potatis tidigare hade han tyckt att det var något konstigt med den när den for iväg, men han hade i sin förvirring inte tänkt närmare på det. Men nu skulle han försöka att förvissa sig. Han öppnade dörren till finrummet. Det var kallt därinne, eftersom inte han värmdes upp det på hösten och vintern, han hade ingen värmeledning och bara en plåtkamin i varje rum. I köket eldade han naturligtvis i järnspisen och under den kalla årstiden sov han i kökssoffan. Han tände taklampan i finrummet och tog med sig den andra potatisen dit, som var hel och fin. Han lade den på salsbordet och gav den en ordentlig knuff med sin öppna hand i riktning mot köket. Han höll på att svimma. Han hade råkat rikta potatisen mot köksfönstret, den gick rakt igenom rutan, som nästan pulvriserades, och försvann längre och längre bort i det kolsvarta

mörkret, högt över trädtopparna på Galtåsen. Men Gunnar kunde alldeles tydligt se att den hela tiden ökade hastigheten under det att den utsände ett svagt fluorescerande sken. Mycket, mycket snart var den försvunnen i mörkret långt där borta. Gunnar blev faktiskt inte särskilt förvånad över skenet, för när han hållit potatisarna i handen hade han förnummit en mycket, mycket svag vibration. För ganska länge sedan hade Gunnar och Sixten Algotsson i Unnataket övertalats att lyssna på några föredrag i bygdegården vid den numera nedlagda folkskolan invid kyrkan. Efter det hade de läst några böcker av Mariana Stjerna, som handlade om budskap förmedlade från den sedan länge avlidne författaren Jan Fridegård. I dom böckerna hade det på ett mycket trovärdigt sätt framlagts teorier om olika vibrationer och betydelsen av ändringar i vibrationerna. Nu fick Gunnar belägg för riktigheten i dessa, utav många förhånade fynd. Mycket svårare var det med accelerationen! Hon där inne i staden hade pratat vitt och brett och rätt mycket om detta, om något hon kallade ett-g, vad det nu var, och om hur det blev om man kunde det. Om detta hade Gunnar förstätt föga eller intet, men vad han nu kunde förstå var att den bortflygande potatisen kanske helt enkelt var ett mirakel, ja, kanske skulle man kunna använda denna Astro-potatisegenskap på något sätt?

Den natten låg Gunnar Nilsson i Vannahålet sömnlös för första gången på länge, detta måste vara ett mirakel med ursprung i Ulltyg där uppe vid Uppsala. Kanske kunde det bli räddningen ur Gunnars nu snart åttiofemåriga tristess, äntligen skulle han kanske kunna ta sig härifrån. Också andra visioner gjorde sig påminda, men Gunnar slog bort dem. Framåt morgonen hade han sin plan klar.

Först av allt måste han pröva användbarheten av potatisarnas innanmäten som mat och dryck. Under de kommande dagarna tömde han den ena potatisen efter den andra på sitt innanmäte. Gunnar kunde då göra två värdefulla iakttagelser: han klarade sig väl på enbart potatisinnanmätet som såväl mat som dryck och inmundigandet föranledde inget som helst toalettbesök, varken för stort eller smått. Han lät denna kunskap försänkas i medvetandet. Efter några veckor upptäckte han att han stött till en uräten potatis som farit iväg och blivit liggande i säkert förvar under kökssoffan, där han skam till sägandes inte städade särskilt ofta. Nu gjorde han ytterligare en värdefull iakttagelse, skiktet mot potatisens skal hade växt sig tjockare. Detta var ännu en värdefull erfarenhet som nogsamt lades till de tidigare.

Nu började Gunnars vision ta form på allvar. Han kom svagt ihåg att han någonstans hade läst eller hört talas om att det var växterna på Jorden som tillverkade det syre som finns och som var en förutsättning för djurens och människornas överlevnad. Han hade redan stött på så många potatismirakler att han inte skulle bli särskilt förvånad om han stötte på ett till. Han gjorde ett djärvt experiment. Han lade undan en urgröpt potatis med öppningshålet nedåt på ett säkert ställe och såg till att den inte kunde rubbas av någon oberäknelig påverkan. Han lät den ligga så i två veckor. En kväll, när han varit och sett ut årets julgran, tände han ett stearinljus, ställde det på köksbordet och tog försiktigt fram den urgröpta potatisen, som han låtit ligga upp och ner i fjorton dagar. Nu skulle det visa sig om hans teori höll! Han kunde redan i öppningshålet se att skiktet av innanmäte blivit tjockare, men hur var det med syreproduktionen? Med en bestämd rörelse förde han in stearinljuset i urgröpningshålet på potatisen. Jojomen, allt stämde! Ljuslågan flammade till med ett mycket klarare sken än förut och fortsatte sen att lysa såsom med en glöd. Han lät stearinljuset vara kvar inne i potatisen och kunde konstatera att vecken fortsatte att glöda, uppenbarligen med hjälp av det syre som potatisskiktet innanför skalet fortlöpande avsöndrade.

Det fanns bara ytterligare en sak att kontrollera, nämligen om det som gällde för en urgröpt potatis också gällde för flera sammanfogade potatisskal med vidhängande innanmätesskikt. Denna kväll hade gått, Gunnar var trött och han hade inte ens hunnit laga kvällsvard. Han gick och lade sig och sov gott hela natten men nästa kväll satte han ivrigt igång med sitt tvåpotatisexperiment. När han fogade ihop de båda urgröpta potatisarna till en gjorde han tre nya, ytterst förbluffande upptäckter, som också måste ha sitt ursprung där bortifrån Ulltyg. Den sammanfogade potatisen

antog samma form som var och en av de ursprungliga, skalet blev fullkomligt utan skarvar och det blev mycket hårdare än det som omslöt var och en av de ursprungliga knölnarna. Vidare fanns det på den sammanfogade potatisen bara ett enda urgröpningshål. Gunnar satt en lång stund och stirrade på potatisen, som nu motsvarade en potatis på mer än två kilo. Plötsligt blev hans plan konkret.

När det ljusnat tillräckligt och han fått i sig sitt morgonkaffe och en sirapssmörgås gick han ut på logen och öppnade logportarna åt båda hållen. Jodå, det skulle nog fungera. Han stegade upp loggolvet och fann att det var 20 alnar långt och 12 alnar brett. Det skulle duga, här skulle farkosten byggas! Först av allt hämtade Gunnar en rulle galvaniserat fårstängsel, som blivit kvar sedan hans period med fåruppfödning. Han hade köpt sorten med mindre rutor, kanske strax under två tum i fyrkant, och det kom nu väl till pass. Gunnar hade tänkt igenom detta noga i förväg. Han riggade upp fårstängslet så att det blev som en flygplanskropp sedd ur passagerarnas synvinkel, han hade faktiskt varit i Thailand en gång, men lämnade så pass utrymme på loggolvet att det gick an att arbeta utifrån runt hela farkosten. Därefter började Gunnar tömma potatisar på dess innehåll. Han avsåg att först täcka farkostens golv med potatis, naturligtvis med själva skalet ut och inkrämsskiktet in mot farkosten och började med det. Snart lade man märke till att denna metod inte var särskilt bra – så snart han råkade stöta till ett skal för det iväg med ökande hastighet och kom aldrig mer igen, om det inte stötte mot något fast hinder. Dessutom måste han ju hela tiden trampa på de utlagda skalerna, vilket inte var så trevligt i längden trots att han gick i gummistövlar som vanligt.

Nej, han började i stället med väggarna. Det gick faktiskt åt rätt mycket potatis så det var tur att den här Astro gett så bra utbyte, vad stod det i Bibeln nu igen: hundrafalt eller tusenfalt. Han hade fått en del erfarenhet genom arbetet med golvet, och framför allt insåg han faran med att skalerna skulle ge sig iväg okontrollerat. Han hämtade en rulle kraftig Björntråd och den grövsta stoppnål han hade från köket. Han tråcklade ihop ett par skal och fäste dem samtidigt runt skelettet av fårstängsel. Det tar visst aldrig slut, tänkte han, för nu gjorde han återigen en ny förbluffande upptäckt. Björntråden försvann och potatisskalerna blev ett både med varandra och med det underliggande fårstängselskelettet – det var alldeles omöjligt att skilja de tre komponenterna åt.

Gunnar Nilsson i Vannahålet levde i tystnad och han gav inte heller vid detta tillfälle uttryck för sin milt sagt överväldigande förvåning, ingen skulle ju heller ha hört vad han sagt. I stället skänkte han en tacksam tanke till de där forskarna i Ulltyg, som satt igång alltsammans. Tänk om de hade kunnat se honom nu! Gunnar fortsatte sitt arbete. Turligt nog behövde han ju inte göra avbrott för intagande av mat, dryck eller för besök på avträdet. Innanmätet som han tog ur potatisen försåg honom ju med den yppersta mat och dryck som han behövde.

När Gunnar belagt en yta av farkostens vägg, kanske i storleksordningen en gång en aln, gjorde han på grund av bristande uppmärksamhet ett misstag, när det gällde anpassningen av ett nytt potatisskal. Han hämtade bågfilen för att såga loss skalet men upptäckte då att de hopfogade skalerna hade blivit hårdare än den hårdaste metall han kände till. Gunnar kände till metaller av många olika hårdheter, eftersom han bland annat varit socknens mest anlitade reparatör av kolvar och kolvringar till traktormotorer och annat sådan. Gunnar förstod nu att ju flera potatisskal han fogade samman desto hårdare blev helheten. Han gjorde en överslagsliknande jämförelse mellan de olika skalhårdheter han stött på och förhållandet mellan den färdigställda farkostdelen och farkostens hela yta, något som lugnade honom till fullo. Fick farkostskrovet en hårdhet i förhållande till hårdheten hos den del han redan färdigställt kunde han fara vart som helst, ja faktiskt vart som helst!

Gunnar blev så upprymd att han gick in i köket och kokade trekaffe, men han lät Akvaviten vara. Arbetet gick som en dans och snart var farkosten i det närmaste färdig. Han hade aldrig varit med om ett så lätt arbete, det verkade som de olika delarna själva hjälpte till på något sätt. Till slut funderade han på hur han själv skulle ta sig in i farkosten inför avfärden. Han hade satt ett stort potatisöga längst bak på farkosten och när han kom ut en morgon upptäckte han att ögat växt sig halvmeterstort och försetts med en genomskinlig hinna. Återigen blev han förvånad. Det visade sig att det inte gick att föra något annat fysiskt föremål genom ögat in i farkosten, men han själv kunde obehindrat ta sig både in och ut. Några slag med en hammare på

hinnan visade att denna var lika hård som farkosten i övrigt, medan Gunnar själv lätt kunde sticka in handen. Gunnar drog en lättnadens suck, vilken tur att han var klar med all inredning och att han redan placerat den utrustning han ville ha med sig inne i farkosten. Han hade varit noga med att ta med sig det minsta möjliga, han hade ju både mat och dryck att stoppa i sig och luft att andas. Ett enda litet avsteg hade han i alla fall gjort: Han hade tagit med sig en Ica-kasse med middagsingredienserna för nästa Midsommar. Det kanske skulle vara gott med ett avbrott i potatisdieten då.

Den stjärnklara natt med Månen i nedan som han väntat ut hade kommit. Gunnar hämtade en kofot, ett järnspekt och en slägga och tog bort taket ovanför farkosten, som glänste glansigt gulbrun i det starka stjärnljuset. Gunnar tog det lugnt, risken att han skulle bli störd var ju ytterst minimal. Han gick en runda i huset och såg till att elden i järnspisen i köket hade brunnit ut. Därefter lade han sin plånbok på köksbordet, släckte lampan, låste dörren och hängde nyckeln på en spik på en stolpe till höger om logdörren som han brukade. Äntligen skulle han verkligen, ordentligt och framför allt definitivt komma bort härifrån. Dessutom skulle hans avlägsna släktingar, som inte brytt sig om honom på så länge, slippa allt bekymmer med begravningen. Han stod en stund och betraktade intensivt sitt barndomshem och därefter försvann han in genom farkostens runda ventilfönster.

Han hade monterat en kraftig spiralfjäder under farkosten och höll nu ett par hopsnodda trådändar i handen. Tråden ledde till en elektromagnet, som höll spiralfjädersammanpressad och när han snodde isär trådändarna skulle magneten släppa sitt grepp, fjädern utlösas och farkosten skulle få den knuff som behövdes för att inleda sin viktlösa resa. Vad väntade han på? Han ryckte isär trådarna med ett hastigt ryck vilket utlöste en tydlig knuff underifrån, varefter farkosten började accelerera mjukt uppåt. När han såg ut genom ventilationsfönstret hann han se att något hände med potatislandet: Astro-potatisen hade börjat gro med en våldsam kraft och täckte redan en yta fyra gånger potatislandets ursprungliga storlek och detta måste ha gått på bara några minuter. Hastigheten ökade enormt fort men i alla fall behagligt och Gunnar kom att tänka på det där med ett-g. Värmen i farkosten var också behaglig och det var lätt att andas. När han återigen såg ut genom fönstret såg Jorden ut som en normalstor sättpotatis och nu kunde han också se Månen, det var alldeles kolsvart utanför. Efter lite bestyr i kabinen tittade han återigen ut genom fönstret. Solen syntes nu bakom skeppet och den levererade just ett enormt utbrott. Gunnar kände stöten av de laddade partiklarna i skeppet. Strax därefter dök Saturnus upp bakom farkosten – vilken bländande syn! Gunnar visste att han hade mycket gott om tid att vila sig innan farkosten skulle nå Epsilon Eridani, så han tyckte att det var lika gott att sova ett tag. Han rättade till sin bädd på några halmbalar som han tagit med sig och lade sig för att sova. Precis innan han skulle somna ryckte han till och satt sig käpprakt upp. Jag kände på mig att det var något, tänkte han, jag glömde Akvaviten!